

RĪGAS VĒSTURISKĀ CENTRA SAGLABĀŠANAS UN ATTĪSTĪBAS PADOME

2014. gada 19.februārī

Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijā (VKPAI) Rīgā, Pils ielā 22 – 105

221. sēdes PROTOKOLS

Sēdē piedalās: Padomes locekļi: J.Asaris, A.Kronbergs, J.Dambis, D.Baltiņa, J.Zilgalvis, I.Staša – Šaršūne, A.Lapiņš, I.Tapiņa, I.Purmale.

Konsultanti:

G.Princis – Rīgas pilsētas arhitekta birojs

V.Brūzis – Rīgas pilsētas Būvvalde

U.Bratuškins – Rīgas Tehniskā universitāte

V.Cielava - jurists

Projektu pārstāvji:

I.Pēdāja, M.Kontiņa, D.Jaunzems - Vizuālās mākslas projekts „Sajūtu konteineri Rīga 2014”, Balasta dambī b/n

M.Batrags - Dzīvokļu Nr. 9, 10 un virs tiem esošo bēniņu telpu Ģertrūdes ielā 30 rekonstrukcija

A.Students, T.Kotello - Bēniņu telpu rekonstrukcija Ģertrūdes ielā 103;

Sēdi vada: A.Kronbergs

Sēdi protokolē: B.Mūrniece

Sēdi atklāj: 15.00

Pēc Padomes priekšsēdētāja A.Kronberga aicinājuma klātesošie ar klusuma brīdi godina Padomes locekļa Anda Ciņa piemiņu.

1.

Padomes 221.sēdes darba kārtība (pielikums nr. 1)

Padome apstiprina sēdes darba kārtību bez izmaiņām.

2.

Padomes 222.sēde

Padome nolemj 222. sēdi sasaukt 2014.gada 5.martā plkst. 15:00. 223.sēdi sasaukt 12.martā, kad saskaņā ar J.Dambja sniegto informāciju Rīgas pašvaldības pārstāvji būs gatavi sarunai par nodokļu atlaidēm.

3.

Bēniņu telpu rekonstrukcija Ģertrūdes ielā 103;

iesniedzējs: A.Students

Ziņo: T.Kotello informē par projekta ieceri.

Padome konstatē, ka ēkai nav noteikts kultūrvēsturiskās vērtības līmenis, jautājums institūcijās nav vērtēts, īpašie noteikumi nav izsniegti.

Padome izsakās par projekta ieceri:

D.Baltiņa: bēniņi ir viena no Rīgas vēsturiskā centra vērtībām, kas jā saglabā tādi, kā tie ir. Telpas attīstīt var bēniņu ietvaros, nevis uzbūvējot veselu stāvu. Bēniņi ir jā saglabā.

A.Lapiņš: piedāvājums nav pārliecinošākais veids, kā uzlabot Rīgas vēsturiskā centra jumta ainavu.

J.Asaris: šobrīd ir tāls ceļš ejams, lai puslīdz droši varētu pateikt par šīs ēkas kultūrvēsturisko vērtību un pieļaujāmām izmaiņām. Pirms ieceres vērtēšanas nepieciešama kultūrvēsturiskās vērtības līmeņa noteikšana.

Ņemot vērā Padomes locekļu minētos argumentus, Padome šobrīd lēmumu nepieņem.

4.

Vizuālās mākslas projekts „Sajūtu konteineri Rīga 2014”, Balasta dambī b/n; Iesniedzējs: I.Pēdāja.

Ziņo: D.Jaunzems informē par projekta ieceri. Jautājuma izvērtēšana notiek pēc Rīgas pilsētas Būvvaldes iniciatīvas. Iecere būs īslaicīgas lietošanas būve izmantošanai vienu vasaru ar iespēju nākotnē pārcelt citur.

Padome izsakās par ieceri:

Padomes locekļi vērš uzmanību, ka nevajadzētu izvietot papildus tehniskās ierīces un uzkrītošas reklāmas, norāda uz apkārtējās teritorijas sakārtošanas, kā arī apmeklētāju plūsmas regulēšanas nepieciešamību

J.Dambis: Rīgas kā Eiropas kultūras galvaspilsētas pasākumu nodrošināšanas nolūkā ideja konceptuāli atbalstāma. Detaļas risināmas atsevišķi.

D.Baltiņa: vērš uzmanību uz reklāmas izvietojuma ierobežošanu – Rīgas 2014 reklāma būtu pieņemama, bet liels Lattelekom plakāts nepatīktu. Papildus nepieciešams kvalitatīvs izgaismojums kā vides, nevis reklāmas objekts.

U.Bratuškins: ideja pievilcīga un interesanta, tomēr samērā neveiksmīga novietne. Tas ir vistālākais punkts no visiem gājēju ceļiem un sabiedriskā transporta pieturvietas. Ieteicams pārdomāt ērtāku novietnes izvietojumu.

J.Dambis un D.Baltiņa iebilst, uzskatot, ka novietne izvēlēta piemērota.

G.Princis: piekrīt U.Bratuškinam - tā ir visgrūtāk pieejamā vieta. Aicina pārdomāt objekta izvietojumu. Konceptuāli iecere, protams, ir atbalstāma

Padome balso par lēmumu: Konceptuāli atbalstīt vizuālās mākslas projekta „Sajūtu konteineri Rīga 2014” izvietojumu Balasta dambī, Ķīpsalas ziemeļu galā pie pludmales, aicinot ņemt vērā pieejamības, drošības un reklāmas izvietojuma jautājumus.

Par – 9: A.Kronbergs, I.Tapiņa, J.Zilgalvis, J.Dambis, J.Asaris, I.Purmale; A.Lapiņš, I.Staša – Šaršūne, D.Baltiņa;

Pret: - 0;

Atturas: - 0.

Padomes lēmums: Konceptuāli atbalstīt vizuālās mākslas projekta „Sajūtu konteineri Rīga 2014” izvietojumu Balasta dambī, Ķīpsalas ziemeļu galā pie pludmales, aicinot ņemt vērā pieejamības, drošības un reklāmas izvietojuma jautājumus.

Dzīvokļu Nr. 9, 10 un virs tiem esošo bēniņu telpu Ģertrūdes ielā 30 rekonstrukcija;
Iesniedzējs: M.Batrags.

Ziņo: M.Batrags informē par projekta ieceri.

Padome izsakās par ieceri:

J.Dambis: neatbalsta valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu oriģinālo jumtu pārveidošanu. Tas neatbilst ne tiem jumtu ainavas pārveidojumu kritērijiem par ko vienojās Padome, ne arī normatīvajam regulējumam. Ministru kabineta 08.03.2004. noteikumu nr. 127 7.3.4. punkts nosaka: „kultūrvēsturiski unikālām, ļoti vērtīgām un vērtīgām ēkām saglabājama vēsturiskā jumta forma. Izņēmumi pieļaujami, ja pārveidojumi uzlabo jumtu ainavu vai tie nepieciešami ēkas saglabāšanai”.

D.Baltiņa: tā ir klaji kaitnieciska darbība piemineklim. Piemineklim „sāpēs” tik brutāla jumta pacelšana. Īpašnieki var mēģināt attīstīties esošajās bēniņu telpās. Bet nekādā gadījumā nepaceļot jumtu un nedeformējot vērtīgu arhitektūras pieminekli.

A.Lapiņš: pagalma korpusam jumta pacelšana saprāta robežās, turpinot ēkas arhitektūru, ir pieļaujama. Ielas korpusā atstāt esošo, to nepārveidojot.

G.Princis: ielas fasādē skaidri redzam, ka tur izvietoti mansarda dzīvokļi. To toleranta rekonstrukcija ir iespējama. Analīzes jautājums ir par ielas apjoma izmaiņu lielumu.

V.Brūzis: blakus esošajā ēkā līdzīgi darbi jau ir paveikti. Ielas korpusa ēku varētu neaiztikt, taču pagalma korpusa izmaiņas būtu pieļaujamas.

U.Bratuškins: aicina Padomi nepieņemt pārsteidzīgu lēmumu. Pilnīgi izslēgt jumta izmaiņas nevajadzētu, tomēr šobrīd kvalitatīva lēmuma pieņemšanai trūkst pietiekamas vizuālās analīzes.

I.Tapiņa: neatbalsta šīs vērtīgās ēkas jumta izmaiņas. Pagalma korpusam jāmeklē citi risinājumi, atsevišķi no ielas korpusa.

I.Staša – Šaršūne: piedāvā pārbūve ievērojami ietekmē visu kultūras pieminekli. Pārmaiņas būs uztveramas publiskajā ārtelpā. Iespējams, varētu veikt pagalma daļas pacelšanu, taču tas ir vēl precizējams un papildināms jautājums.

Padome balso par lēmumu: atbalstīt iesniegto dzīvokļu Nr. 9, 10 un virs tiem esošo bēniņu telpu Ģertrūdes ielā 30 rekonstrukcijas risinājumu.

Par – 1: J.Zilgalvis;

Pret – 4: J.Dambis, D.Baltiņa, I.Staša – Šaršūne, I.Tapiņa;

Atturas – 4: A.Lapiņš, A.Kronbergs, J.Asaris, I.Purmale.

Padomes lēmums: neatbalstīt iesniegto dzīvokļu Nr. 9, 10 un virs tiem esošo bēniņu telpu Ģertrūdes ielā 30 rekonstrukcijas risinājumu.

6.

Par kritērijiem arhitektūras ideju konkursos iegūto rezultātu izvērtēšanai.

Ierosinātājs: J.Dambis.

J.Dambis iepazīstina Padomi ar sagatavotajiem priekšlikumiem (pielikums nr.2)

D.Baltiņa: atgādina, ka ir normatīvais akts, kurā norādīts, ka jāņem vērā Padomes atzinums par konkursa rezultātu. Iespējams, ka jāpaeksperimentē un jāliek visiem projektēt normatīvo aktu ietvaros. Jautājums, vai žūrijā tiek iesaistīti vides speciālisti un, piemēram, vēsturnieki, proti, eksperti, kuri nav atkarīgi no projektēšanas.

A.Kronbergs: jebkura arhitekta pienākums ir projektēt saskaņā ar noteikumiem. Dažreiz gadās izņēmumi, tomēr tas ir reti. Žūrijai nav tiesības nepamanīt atkāpes no noteikumiem. Neviens darbs nedrīkstētu tikt žūrijā atbalstīts, ja tas neatbilst būvnoteikumiem. Izņēmumi varētu būt gadījumi, ja žūrija ir tā, kas uzņemas atbildību, ka kāds projekts ir ģeniāls.

V.Brūzis: Padomes atzinums ir prasīts Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un aizsardzības likuma 11.panta 3. un 4. punktā. Tomēr tas neattiecas uz arhitektūras ideju konkursu rezultātiem, kas Padomei ir jāizskata. Jautājums, kurš izvērtēs, ka ir konkursa rezultāts ir unikāls? Ne jau žūrija. Par to varētu lemt Arhitektu savienība vai kāda cita arhitektu kopa. Varbūt žūrija var rekomendēt, lai Arhitektu savienība novērtē rezultāta izcilību.

I.Staša – Šaršūne: iepriekšējā saistošo noteikumu versijā nebija minēta VKPAI un Arhitekta kolēģija, bet gan Arhitektu savienība. To apšaubīja domes priekšsēdētājs. Tāpēc tika mainīts uz VKPAI un Arhitekta kolēģiju.

D.Baltiņa: mēs runājam nevis par vienu arhitektūras konkursu, bet par konkursiem Rīgas vēsturiskajā centrā. Tāpēc nevar paļauties, ka kāds iedomāsies nepieļaujamās vietās projektēt noteikumiem neatbilstošas būves. Mums jānoliec galva un jāpakļaujas UNESCO pasaules mantojuma vietas priekšā, kuras iekļaušanu šajā nozīmīgajā sarakstā paši izvēlējamies.

I.Staša – Šaršūne: dažkārt arī ar ievērotām normām saņemam nejēdzīgus priekšlikumus, tāpēc izņēmuma iespējām ir jābūt. Bet ar skaidru kartību, kā to atrisināt. Kopumā J.Dambja priekšlikumiem piekrit, bet jārunā par situācijām, kad apstiprinām vai izskatām 2. un 3.vietas. Vai tās vērtējot, esam sasnieguši labāko mērķi?

J.Dambis: nedrīkst būt, ka konkurss noticis formāli.

A.Kronbergs: ir dažādi apsvērumi, kāpēc dažkārt jāizvēlas 2. vieta. Turklāt, atsevišķos nolikumos jau ir paredzēts, ka, ja pirmā vieta netiek realizēta, tad var izmaksāt kompensāciju un realizēt 2.vietu.

G.Princis: pašvaldībai, kas izdevusi saistošos noteikumus, jāorganizē diskusija, jāsagatavo kritēriji un indikatori par skaidru vērtību kopumu, kuras ir tās izcilās atkāpes no noteikumiem. Personīgi atbalsta virzienu, kur konkursu gadījumos lielāko atbildību uzņemas žūrija. Tai jāpiemīt kompetencei, zināšanām un pilnvarām. Nepiekrīt priekšlikumam, kurš saka, ka labu rezultātu nevar realizēt pēc desmit gadiem.

J.Dambis: G.Prinča pieminētais priekšlikums bija domāts gadījumam, ja konkursa rezultātus neviens nav redzējis. Par atkāpēm – plānojumu nevar radīt visiem gadījumiem, tādēļ nepieciešama atkāpju iespēja. Tika jau arī pārrunāts, kādas atkāpes varētu būt pieļaujamas. Visu nevar ielikt noteikumos. Vel vairāk aprakstīt ir grūti. Padome varētu konkursa rezultātus neskatīt pirms institūcijas nav izvērtējušas, vai tie atbilst noteikumiem.

V.Brūzis: ir bijis eksperiments, kad vērtē tikai tos projektus, kas atbilst noteikumiem, tomēr rezultāts nav bijis labs. 100% apbūves noteikumus ievērot nav iespējams.

D.Baltiņa: šobrīd mēs esam zem pasūtītāja spiediena, nevis tie, kas pasaka, ka jāievēro noteikumi. Šis nav vienkāršs konkurss, bet konkurss par tiesībām būvēt Rīgas vēsturiskajā centrā. Pasūtītājam ar savām prasībām vienkārši jābūt pieticīgākam.

A.Lapiņš: žūrija ir pirmā, kas izjūt pasūtītāja spiedienu. Uz Padomi vairāk attiektos punkts par izcilību, pārējais jau ir izrunāts labas prakses nolikuma.

D.Baltiņa: J.Dambja sagatavotais materiāls ir labs sākums turpmākam darbam. Varbūt tajā jāiekļauj arī I. Stašas – Šaršūnes ierosinājums, ka nevērtējam 2. un 3.vietu.

J.Dambis: Padomei šeit vajadzētu vienoties, kam pievērst uzmanību. Aicina Padomi šo priekšlikumu izvērtēt un papildināt ar savu redzējumu, gala risinājumu pieņemot kādā no nākamajām sēdēm. Šādu principus nevajadzētu pieņemt pārāk sasteigti.

Sēdi slēdz: 17.00

Sēdi vadīja:

A.Kronbergs

Sēdē piedalījās:

D.Baltiņa

J.Asaris

J.Dambis

A.Lapiņš

I.Staša – Šaršūne

I.Purmale

I.Tapiņa

J.Zilgalvis

Sēdei protokolēja:

B.Mūrniece